

MARIA CARMÉ ROCA

ESCOLLIDA PELS DÉUS

A l'Empúries grega,
una dona lluita
per canviar el seu destí

labutxaca

Maria Carme Roca

Escollida pels déus

Columna
Barcelona

Índex

<i>Breu apunt històric</i>	13
--------------------------------------	----

PRIMERA PART

EL PRECEDENT (any 305 aC)

1. Quan triar esdevé un privilegi	21
2. El ressò silent d'una advertència	39
3. Encara que ho prohibeixen els déus	55
4. L'incipient guspireig d'un projecte	75
5. L'emoció d'una descoberta	91

SEGONA PART

L'APRENENTATGE (any 297 aC)

6. Ombres fosques com ales de corb	111
7. Perill audaç, defensa implícita	127
8. Les temibles tisoires d'Àtropos	143
9. El buit omnipresent d'una absència	161
10. Intentant defugir la fatalitat	177

TERCERA PART
LA PRETENSÍO (any 290 aC)

11. Un desig gens amagat a la mirada	197
12. Només poden amenaçar els forts	215
13. Tots els miratges s'acaben desfent	231
14. La letal metzina del despit	247
15. Promeses fràgils com el vidre	261

QUARTA PART
EL CONFLICTE (any 289 aC)

16. Poderosa curiositat que empresona	281
17. Records impossibles d'oblidar	299
18. Temps escàpol. Com sorra entre els dits	313
19. Veritats ocultes, mentides evidents	331
20. Tal vegada no és massa tard	345

CINQUENA PART
L'INEVITABLE (any 287 aC)

21. El poder persuasiu d'unes dracmes	363
22. La mar encalmada pot preludiar tempesta. . . .	383
23. Ràbia covada, seny perdut.	403
24. L'arriscat parany dels greuges	419
25. Escollida pels déus	441

<i>Algunes consideracions . . . . .</i>	459
<i>Documentació . . . . .</i>	467
<i>Agraïments . . . . .</i>	469

Quan triar esdevé un privilegi

A mitjanit, la ciutat descansava de l'intens tràfec diürn mentre una tempesta anava prenent cos i uns núvols de plom cobrien Empòrion. Amb els estels tapats i la lluna nova, imperceptible, el cel oferia una penombra absoluta que només es truncava de tant en tant per la intensa resplendor d'algun llampec abrivat.

Òria, però, no necessitava cap astre que li il·luminés el camí. La vella esclava coneixia els carrers emporitans a ulls clucs; hi havia viscut tota la vida.

Una vegada més, s'adreçava cap a l'estoa de l'àgora, l'espai porticat que durant el dia vessava de gentada i que en aquella hora devia romandre deserta.

Va anar cap a un racó concret després de comprovar amb la mirada, avesada a la foscor, que no l'observaven. Ningú no li hauria dit res, ja que cap llei prohibia abandonar les criatures ni tampoc que se n'apropriés qui les volgués vendre o adoptar, però preferia que no hi hagués testimonis.

Òria es va aturar al peu d'una columna on hi havia dos bols grans d'argila com els que s'empraven per fer ofrenes

a Zeus. A cadascun hi havia una criatura. L'una plorava amb força, l'altra gemegava dèbilment, com si no volgués molestar, conscient que el seu reclam no serviria de res encara que qui l'hagués abandonat, en negar-li la protecció familiar, cerqués la protecció divina.

Gairebé sempre eren nenes, aquests nadons. De vegades, hi havia algun nen amb qui els déus havien estat garrepes fent-lo néixer amb l'estigma d'una malformació.

Amb dificultat, l'esclava es va ajupir sentint com crui-xien els ossos dels seus malmesos genolls. Va desfer hàbilment l'embolcall dels dos infants per comprovar-ne el sexe. De seguida va descartar el nen, el que proferia un plor lleu.

«Dissortat menut, li queda poc temps de vida», pensà Òria. Escanyolit i esguerrat, seria desestimat pels mercaders d'esclaus quan hi anessin al matí a fer la tria, això si encara vivia i no havia estat pastura d'alguna feristela afamada.

Un llamp va il·luminar un instant l'estoa i Òria es va cobrir més el cap amb el mantell, que a l'estiu l'engavanyava però la protegia de mirades indiscretas.

Va agafar llavors l'altre nadó, una nena. Se la va acostar als narius i l'olorà amb intensitat. Flairava vida. L'embolicà de nou tot recollint-la del peu de la columna. L'experiència li deia que no devia fer més d'un parell d'hores que havia arribat al món. Era un nadó fort i sa que plorava amb ràbia, exigint atenció: volia viure.

Els plors de la nena es confonien amb els brams furients de la mar i del cel. Òria va sotjar l'horitzó. Des de l'àgora, mirant cap al mar, podia veure com les aigües del golf on es bressolava Empòrion s'alçaven revoltades qui sap per quin greuge.

Abans de sortir de l'àgora, Òria va veure com una dona —era una dona, segur— s'esmunyia carrers enllà.

Sempre hi havia qui es volia assegurar que la criatura abandonada, sovint a contracor, fos recollida.

L'esclava va somriure. En part, es reia d'ella mateixa.

Calia, aquella comèdia?

En realitat, a tot Empòrion se sabia que si algú que no fos un mercader recollia una nena abandonada, aquesta no podia ser una altra que Òria, la fidel esclava de Còsima, l'hetera¹ que gaudia de més prestigi a tota la ciutat.

Per a Còsima, les filles rebutjades dels emporitans eren una font d'ingressos, ja que les educava perquè esdevinguessin la millor companyia per als homes. Cultes, bones conversadores, excel·lents ballarines i virtuoses de la lira o l'aulos,² eren cobejades pels habitants masculins de la ciutat i d'altres indrets més llunyans. I si alguna d'elles no responia a les expectatives requerides, Còsima no dubtava a foragitar-la i vendre-la com a esclava.

Òria es dirigia cap al sud-est de la ciutat caminant tan de pressa com li ho permetien les seves cames, carregades de reuma.

La nena plorava amb desesper i, per calmar-la, Òria la va estrènyer contra el seu pit per infondre-li caliu. No n'hi havia prou. La criatura, instintivament, cercava un muçró. Òria va deslliurar el braç esquerre de sota el mantell i es va apartar de l'espatlla el quitó, la llarga túnica que li arribava fins als peus, i va deixar el pit erm a l'abast de la boqueta afamada. La nena xuclà àvidament. L'esclava va sentir un calfred que feia molts anys que no sentia; poc se'n recordava ja, d'aquell plaer d'alletar els fills. Va durar poc, la il·lusió. La criatura va irrompre en un plor desconsolat en adonar-se de l'enganyifa.

1. Cortesana de nivell cultural i artístic força elevat.

2. Instrument de vent de llengüeta doble, avantpassat de l'oboè.

Distreta com anava, Òria es va haver d'apartar sobtadament cap a un costat del carrer per esquivar dos borratxos que feien tentines.

—Surt del mig, vella bruixa! —li va etzibar un dels homes.

En fer-ho, Òria va ensopegar i es va tòrcer un turmell. Va haver de fer equilibris amb la nena a coll per no caure. Una fiblada de dolor la va fer aturar-se de nou per refer-se. Recolzada a la paret, amb el braç dret sostenia l'embolcall ploraner mentre amb la mà esquerra es fregava el turmell mortificat.

El dolor va començar a cedir. Va alçar la vista i es fixà en el mar a través del carrer perpendicular que hi menava. Entre ombres va veure un vaixell que s'acostava.

Gairebé podia assegurar que era un mercant.

L'esclava va arrufar les celles. Se li va fer estrany que arribés a mitjanit. Amb aquell mal oratge, però, podia passar qualsevol cosa.

«Les passarà magres per entrar al port», va dir entre dents.

Una forta ventada que aixecà pols i sorra obligà Òria a protegir-se, ella i criatura, sota el mantell. Tot ranquejant, s'esforçà a prosseguir el camí mentre pensava que creia saber de qui era aquell vaixell. I no li va agradar la seva sospita. Però allò no era de la seva incumbència, el que li calia llavors era trobar una dida.

Atracar a port quan hi havia mala mar sempre revestia dificultat, però els homes d'Heraclides tenien prou perícia i experiència. Facilitava l'operació portuària el fet que l'illot on s'assentava la Paleàpolis fes d'espigó natural tancant un port al nord d'Empòrion, allà on les aigües marí-

times es barrejaven amb les fluvials i permetien l'accés a les terres de l'interior.

El temple d'Àrtemis semblava que els donés la benvinguda des de la Paleòpolis, seu dels primers colonitzadors, els quals aviat van dedicar un centre de culte a la divinitat efèsia.

El viatge des de Nàucratis, apressat i imprevist, havia estat llarg i feixuc. La pròspera ciutat egípcia era un dels ports més importants del Mediterrani i era punt obligat d'aturada per a qualsevol comerciant que fos pròsper. Nàucratis encara conservava l'hegemonia econòmica d'Egipte, però cada vegada es veia més desplaçada per la puixant Alexandria.

La rivalitat entre les dues ciutats, que freqüentava sovint, no preocupava en aquell moment Heraclides. Com tots els seus homes, frisava per trepitjar terra ferma, sobretot els que eren emporitans com ell. Els mariners desitjaven tornar a casa per descansar i retrobar els seus. Altres motius, però, no confessables públicament eren els que menaven el ric comerciant a anar a la seva llar.

Ningú no es riuria d'ell, un dels membres més influents de l'aristocràcia ciutadana. I encara menys la seva dona.

«Mala puta», barbotejà en veu baixa mentre supervisava com els mariners amarraven la nau, una embarcació sòlida, apta per al transport de mercaderies, unes qualitats que havien estat desaprovechades en aquell viatge enquistat.

Feia poc més d'un any que Heraclides no trepitjava Empòrion. No podia ser, doncs, que Tais, la seva dona, estigués embarassada d'ell i no hagués parit encara. Si més no, això era el que li explicava la seva germana Dafne en una missiva que li havia fet arribar. Li assegu-

rava també que li devien faltar poques setmanes per infantar.

Heraclides duia l'odi marcat a la cara i el desig de venjança gravat a l'ànima. Consumit per l'ànsia d'arribar, havia desestimat fer les escales comercials habituals, amb la qual cosa es guanyà la disconformitat i l'enuig dels seus homes. Encara sort que en el decurs del viatge no havien patit incursions de naus pirates ni forts temporals.

—Ha de ser molt important, el que t'ha fet tornar a Empòrion —va retreure-li Sosípatre, el seu primer oficial.

—Ja us vaig dir que us compensaria de les pèrdues. Saps que ho faré —va reblar, categòric.

Sosípatre ho sabia: Heraclides no deixaria de pagar ni un trist òbol de plata. Però no era aquella la resposta que li hauria agradat sentir, el motiu que l'havia empès a malbaratar un viatge. Sabia també que no li ho diria, coneixia prou la naturalesa del seu cap. I no seria ell qui s'ariscaria a patir un atac de la seva fúria; tenia una família per alimentar.

Finalment, el cel va descarregar la pluja que havia covat durant hores. Callats els trons, dispersats els núvols, apagats els llamps, només l'aigua esdevenia reina i senyora del golf. Queia una pluja torrencial.

A coberta encara, disposant les últimes ordres abans de tocar terra, Heraclides es delectava pensant en l'escena que viuria en breu, quan trobaria Tais amb el ventre prenyats, a punt de perbocar un bord.

No descartava que fos una mentida, una injúria de Dafne, que odiava Tais. El perquè no el sabia, segurament no n'hi havia cap, de motiu. Imaginava, però, que amb l'enveja n'hi havia prou. Un poderós sentiment que creixia amb facilitat en els gineceus de les cases. Captives

d'elles mateixes, les dones es convertien en Pandores ressentides disposades a escampar vileses arreu.

Però Dafne no era tan enze per permetre's el luxe d'una calúmnia que no pogués demostrar.

L'únic pensament positiu que tenia Heraclides era per a Laertes, el seu fill. No dubtava que fos seu, perquè era el seu viu retrat. Desitjava veure'l i abraçar-lo. El trobaria canviat. Tenia cinc anys i a aquella edat les criatures creixien molt de pressa.

—Caldrà reparar la vela —va dir Heraclides en veure com s'havia esquinçat per culpa dels forts cops de vent que havien tingut abans d'entrar a port; potser no la podrien aprofitar.

La cortina d'aigua desdibuixava el paisatge fent-lo desconegut. Com Laertes, de segur que Empòrion hauria viscut canvis.

Un esquerp gest amb la mà li va servir per acomiadar-se de Sosípatre. L'oficial ja en sabia el significat: que a ell li pertocava acabar de dirigir la feina.

A terra, Heraclides enfilà el camí cap a casa. Sobtat, es girà un moment. La intuïció l'avisava que algú el seguia. Però els seus profunds ulls negres només es van topar amb la nau encara fent maniobres. L'ull que duia pintat a proa, aquell símbol de bona sort, semblava sotjar-lo sota la seva mirada de fusta.

Feia estona que les esclaves havien esborrat de la cambra qualsevol senyal que indiqués que una dona acabava de parir.

Encara es van afanyar més quan una altra criada va entrar avisant-les que la nau d'Heraclides havia arribat a port.

Tais, exhausta, jeia al llit. El part havia estat llarg i difícil malgrat que no era el primer fill que infantava.

—No cal que us hi escarrasseu —va dir a les esclaves feineres—, Heraclides ho sabrà igualment.

Als ulls de les serventes s’hi va llegir el terror. L’amo les mataria a totes.

—No té per què saber-ho, que ha estat un part... —gosà dir tímidament una d’elles.

Tais feia que no amb el cap, coneixia prou bé el seu home.

En un racó de la cambra, Xènia, la dida que havia criat Tais, desava amb cura flassades dins d’una arca mentre plorava en silenci. En sentir les paraules de l’esclava, però, s’obligà a empassar-se les llàgrimes i s’acostà a Tais.

—No perdem res per intentar-ho, no en té cap prova —va dir Xènia pensant en la criatura que ella mateixa havia dipositat a l’estoa.

Xènia contemplà Tais amb una llàstima infinita. Malgrat la forta estima que li tenia, va desitjar que morís, l’únic remei efectiu per posar fi a aquell seguit de despropòsits.

Tot va anar malament des que el pare de Tais decidí d’esposar-la amb Heraclides, un ric comerciant, un notable d’Empòrion. Llavors tenia catorze anys, ara en tenia vint.

Les dones, sobretot les de bona família, es casaven joves i amb homes força més grans. Heraclides tenia dinou anys més que la seva esposa.

Xènia va pensar que el pare de Tais va tenir una mala pensada quan la va casar amb aquell brètol.

Però Tais tampoc no havia estat a l’altura. Es devia al seu marit i s’havia enamorat d’un altre.

Totes dues sabien que si Heraclides havia tornat abans era perquè algú l’havia avisat i no calia rumiar gaire per

saber que era Dafne qui ho havia fet. Ningú més no ho podia saber. Prou que van intentar de mantenir el fruit de l'adulteri en secret, però el ventre prenyat d'una dona no és fàcil d'amagar quan es viu sota el mateix sostre.

Més d'un cop, Xènia havia barrat el pas a Dafne quan volia entrar a la cambra de Tais. Era evident que sospitava alguna cosa i que de res servien les excuses, les explicacions que estava malalta. Volia comprovar per ella mateixa què passava.

Xènia i tres esclaves procuraven protegir Tais dins del gineceu, situat al pis superior. A fora, però, la germana bessona d'Heraclides assetjava com un voltor afamat a la recerca de qualsevol prova que pogués perjudicar la cunyada.

Dafne, d'una naturalesa impossibilitada per aconseguir la felicitat, era vídua. Havia tingut tres fills, però cap no va superar la infantesa. Tal com corresponia, Heraclides la va acollir quan feia poc que ell s'havia casat.

Des que havia posat els peus a la casa, intentà arraconar Tais per convertir-se en la mestressa efectiva, però una xarxa subtil i invisible d'aliances no pactades entre les dones que hi vivien l'havia deixat sola. Les esclaves l'obeïen, però cap no faria res que pogués perjudicar l'esposa d'Heraclides.

Dafne podria haver escollit la caritat i oblidar la cunyada, però trià la zitzània amb l'excusa de fer honor a la veritat.

Feia setmanes que no hi havia dia que no escrutés l'horitzó amb frisança tot esperant el seu germà.

Era allà, dempeus a la porta d'entrada, contemplant la cortina d'aigua, quan ell va arribar.

—Llàstima que no vinguessis ahir... —va dir Dafne només de veure'l.

Heraclides no es va dignar a mirar la germana i entrà apressadament a la casa. A causa de la mullena, el *quitóniskos*, la túnica que li arribava fins als genolls, se li arrapava al cos com una segona pell. Va anar deixant un reguerot d'aigua al seu pas fins al llindar de la cambra de Tais. En aturar-se, un petit bassal es formà al seu voltant.

—És morta, potser? —va preguntar quan les criades, inútilment, van interceptar-lo—. Sortiu del mig, doncs —va reblar amb una manotada, apartant-les.

No hi va haver cap salutació, cap paraula, ni tan sols una mostra de desafecte. Heraclides, simplement, es disposava a fer ús del que era seu.

Es va ficar al llit amb Tais després de treure's el *quitóniskos*. Li va estripar barroerament el *quitónion*³ i li va prémer els pits amb fermesa. Tais es va contraure de dolor. Heraclides va somriure. Coneixia el tacte que adquirien els d'una recent parida.

—No estic bé, tinc la sang... —mentí Tais.

—I creus que això m'espanta? —va dir sorneguer mentre començava a muntar-la.

Tais s'abandonà a la seva sort. Aquella dèbil excusa encara devia animar més el seu home, que tampoc la va respectar quan acabà de parir Laertes. Mai no havia tingut cap consideració.

S'encomanà als déus. Allitar-se amb Heraclides era com ser envestida per l'esperó de proa d'una trirrem.

Desfogat, l'home s'aixecà del llit. Com que s'havia embrutat els genitals i les cuixes amb la sang de Tais, estirà un dels llençols ben plegats que hi havia damunt l'arca. S'eixugà, el llençà a terra i n'agafà un altre de net per embolicar-se.

3. Túnica curta que també servia de roba interior.

—Tu i jo sabem que acabes de parir un bord —va dir abans de sortir de la cambra—, o una borda, tant se val. Però a cap dels dos no ens interessa que se sàpiga. Continuaràs en aquesta casa, doncs, com la meva dona. Però no et pensis, ni per un moment, que me n'oblidaré.

Alleujada, sentiment que sempre tenia quan Heraclides desapareixia de la seva vista, Tais rumià les paraules del seu home. El que més l'estranyava era que no li hagués preguntat qui era el pare. Estava convençuda que no deixaria passar l'afront. I si no l'havia mort encara, si havia triat permetre-li viure, només seria per sotmetre-la a algun turment nou que el revifés.

Si no hagués estat per Laertes, faria temps que s'hauria llevat la vida.

En sentir que del pit li vessava llet, aquella primerenca, quasi líquida, pensà en la nena. No va poder reprimir les llàgrimes. Ni ho volia fer, era de les poques llibertats de què podia gaudir.

S'havia equivocat en consentir que es desfessin de la nena. Maleïda por que la hi havia empès! La criatura podia haver crescut a casa com una esclava més. Xènia n'hauria tingut cura. Havia pensat també a lliurar-la al pare, l'home que estimava, però això hauria representat, possiblement, un trasbals per a una altra família. No. Tampoc no era una bona opció.

—Xènia... —va avisar en sentir un rodament de cap.

La dona va entrar i, sol·lícita, va atendre Tais, que patia un lleu desmai, de fet res que no poguessin arreglar el descans i uns bons aliments.

Al pis inferior, des que havia arribat Heraclides, Dafne seguia amb discreció tots els seus moviments. Sabia que havia entrat a l'habitació de Tais —oh, el que hauria donat per ser-hi present— i que havia anat a la cambra de

Laertes, de segur que només per fer-li un petó, ja que el nen devia dormir encara.

Des del pati, Dafne observà el cel que matinava. La pluja havia netejat i refrescat l'aire, que feia olor de terra mullada.

La dona va anar cap a l'entrada i va esperar que Heraclides sortís del bany. Se sentia cofoia d'aquella part de l'habitatge, ben pocs a Empòrion podien gaudir de tenir-ne un a casa.

La impaciència la consumia, però calia esperar; tard o d'hora sortiria; no era propi d'un home quedar-se a la llar.

Unes passes decidides la van avisar que s'acostava.

—Tenies raó—va dir Heraclides en posar-se un mantell, un *himátion* lleuger, disposat a sortir de casa—. Tais ha estat prenyada i no he estat jo.

El pit de Dafne s'inflà de satisfacció.

—Però no et pensis—va afegir Heraclides— que et dec un favor, perquè hauria estat més feliç sense saber-ho. Tais continuarà sent la senyora d'aquesta casa, i pobra de tu que gosis dir res a ningú.

Al rostre marcit de Dafne s'hi dibuixà un rictus de disgust.

Heraclides va somriure animat d'haver fastiguejat dona i germana en tan poc temps. Com Aristòtil, de qui havia tingut l'oportunitat de conèixer-ne alguns ensenyaments, opinava que la natura femenina era un defecte de gènere, que la dona en si mateixa era un defecte. Algunes d'aquelles imperfeccions, però, eren molt desitjables. Com Còsima. Es dirigiria primer a l'àgora, i després aniria a visitar-la.

Òria va anar a rebre Còsima, que arribava d'un simposi. Aquelles reunions que seguien els banquets s'allargaven fins a altes hores de la matinada bressolades per la música, la beguda i la companyia d'heteres belles i educades.

Còsima escollia sempre els simposis a què anava, i de fet, acudia a ben pocs. Generalment hi feia anar les seves noies, però aquella nit havia estat requerida per Silesi, i a ell, un dels membres més respectats de l'Assemblea, no li podia negar la seva presència.

Va baixar de la petita carreta que l'havia acompanyat fins a casa. Mentre caminava, el vestit transparent de color safrà deixava entreveure les seves cames ben tornejades. Tenia vint-i-vuit anys. Una edat prou adulta, però que encara provocava, i amb escreix, l'embadaliment dels homes. Còsima s'aprofitava dels avantatges que el seu encant li proporcionava. El repte principal era fer la seva tant com pogués, conquerir el màxim de llibertat. Com a símbol d'aquest desig, duia els cabells llargs, llicència que no podien permetre's les cortesanes; així demostrava que feia la seva voluntat. I presumia amb orgull de la llarga cabellera de color castany que realçava amb reflexos daurats que es pintava ella mateixa.

—Ja tenia ganes que arribessis, Còsima —va dir-li Òria barrant-li el pas.

—Estic molt cansada... —va dir intentant evitar una conversa.

—El que vull ensenyar-te t'agradarà, vine...

Còsima es resignà a seguir l'esclava cap dins tot pensant que la fidelitat tenia un preu.

—Mira com n'és, de bonica... —va dir Òria mostrant el cabasset de vímet en el qual hi havia un nadó, aquell que havia recollit feia unes hores.

Còsima l'observà sense gaire interès.

—Hauries d’haver-la sentit, com plorava —va comentar l’esclava—. Ara perquè ja està tipa i neta, però, quins brams que feia! És una nena sana i forta...

El semblant de Còsima s’endurí malgrat que estimava la vella.

—Et vaig dir que de moment no n’arpleguessis més, de criatures... I menys d’Empòrion. Aquí tots ens coneixem...

La dona quedà decebuda, però va insistir.

—He fet una bona tria... Ja saps que només m’emporto les que s’ho valen molt. Tu ho saps.

Còsima no va fer cap comentari.

—Li haurem de posar un nom... —va suggerir Òria, entusiasmada, com si anés a fer una festa.

La cortesana va somriure. Quan a aquella esclava se li ficava una dèria al cap...

En aquell moment uns tímids raigs de sol començaven a il·luminar l’horitzó.

—És important triar bé el nom d’una persona... Què et sembla si li posem Hèlia? —va dir Còsima tot mirant el sol. Només a aquella hora de la matinada i al capvespre ho podia fer sense perill de perjudicar-se la vista.

—M’agrada, sí —va contestar la dona, complaguda.

—Tu creus que serà bonica? —va preguntar Còsima observant, llavors sí, la nena amb deteniment.

—Sí, segur... Per què m’ho preguntes? —va dir Òria contrariada.

—Perquè és molt peluda... Fixa’t quina esquena...

La vella va riure amb gust i ganes. Per un moment havia dubtat de les seves habilitats.

—No ho serà gens, de peluda. Això només és un borri-sol que la protegeix i que li caurà d’aquí a poques setmanes... El del cap també...

—Doncs, quina llàstima, perquè són molt bonics, aquests cabells negres —va rondinar Còsima tocant el caparró coronat per una mata abundant.

—Cauran. Fixa't en les celles... Són rosses —va indicar Òria.

—Serà rossa?

—Podria assegurar que els seus cabells seran d'un ros fosc, una mica vermellosos.

—Ja veig que estàs ben entretinguda —va dir Còsima—. Estic molt cansada, me'n vaig a dormir una mica.

La vella va fer que sí amb el cap contenta de quedar-se la seva nova joguina.

Còsima va tornar a entrar un moment.

—No cal que faixis la nena, que et conec... —va avisar fent la volta tot seguit per retirar-se a les seves estances.

Òria ja sabia per què Còsima li havia dit que no la faixés: Hèlia no pariria. Totes les heteres procuraven no fer-ho, malgrat que de tant en tant era inevitable. Però l'esclava no deixaria de practicar un costum que tenia tan arrelat. No li feia cap mal a la criatura, ben al contrari.

L'amplitud de la pelvis condicionava els parts. Les llevadores i les comares aconsellaven formar els cossos dels nadons durant els dos primers mesos de vida embolcallant-los amb embenatges.

L'esclava va embolicar la petita Hèlia prement-li les benes a les espatlles i al voltant del pit, ja que es desitjava que fos petit. En canvi, va deixar-li els malucs lliures per aconseguir una pelvis gran. Si hagués estat un nen, ho hauria fet a l'inrevés.

Òria havia aconseguit una bona dida per a Hèlia. A Empòrion, i a qualsevol lloc, imaginava, sempre hi devia

haver alguna dona disposada a alletar un infant que no fos seu a canvi d'unes monedes.

Tan distreta estava Òria amb aquestes tasques domèstiques, que no va veure l'esclava que se li atansava.

—Quin ensurt que m'has donat, noia!

—Hi ha un home, un ciutadà que demana per Còsima.

—La senyora està descansant, ja li ho hauries d'haver dit.

—Ja ho he fet... Però insisteix.

—Doncs, engega'l! Mira que n'ets, d'encantada!

—És que...

Acalia va emmudir en veure que l'home havia entrat sense permís.

Òria va fer un gest de menyspreu a la vegada que indicava a Acalia que sortís i s'emportés el cabasset amb la nena.

—Saps que no ets benvingut en aquesta casa, Heraclides —va sentenciar l'esclava.

—Deixa que sigui Còsima qui ho digui. Tu no ets ningú.

Òria no es va arronsar gens ni mica.

—Està descansant. Si tant interès hi tens, torna més tard.

—Tens prou empenta per ser una vella.

—Precisament per això, perquè ja no tinc res a perdre...

La presència de Còsima els va fer emmudir a tots dos.

—Deixa'ns sols, Òria.

La dona va sortir a contracor; si hi havia algú a Empòrion que li regirés els budells, aquest era Heraclides. Òria estava convençuda que tota la ciutat compartia aquest sentiment.

—No ets ben rebut, Heraclides —va afirmar Còsima.

—Ja ho sé, ja m'ho ha dit la teva esclava.

—Doncs fes alguna cosa digna i vés-te'n ara mateix.

Heraclides va riure, mofeta.

—No tindràs cap de les meves noies. No amb el meu consentiment —va dir Còsima recordant quan anys enrere havia hagut de cridar el metge perquè atengués la que havia jagut amb ell; va anar de poc que la jove no perdés la vida.

—No són les teves noies les que m'interessen, ets tu —va contestar Heraclides.

—Doncs jo et dic que no, ni per totes les dracmes de l'Àtica.

—T'oblides de qui sóc...

—En absolut. Ja ho sé, que tens molta influència, Heraclides, però no ets l'únic notable de l'Assemblea. I són majoria els que vetllen per mi i em protegeixen.

Heraclides va callar.

Li agradava aquella dona arrauxada. Llàstima que fos una puta.

El rostre de l'hetera va canviar sobtadament d'expressió. Una idea entremaliada li va venir al pensament.

—Farem un pacte... —va proposar.

—Digues... —va dir Heraclides interessat.

—Accepto d'estar amb tu, però només aquesta vegada, una sola i única vegada. M'has de prometre que després no tornaràs. Tu tries.

Heraclides va vacillar. No li agradava que ningú, i encara menys una dona, li posés condicions, però era tan fort el desig de posseir-la, que va claudicar.

—Tinc entès que t'agraden les emocions fortes, veritat? —va dir Còsima mentre es desfèia del cinturó que li subjectava el quitó. El cinturó duia una bonica sivella de

bronze amb una placa de plata repujada. Tenia dos ganxos i anava enriquida amb petites cadenes capçades amb boles que dringaven cada vegada que es movia.

Heraclides va assentir, luxuriós; sabia de què li parlava.

—Doncs avui en gaudiràs d'una, d'emoció, que no oblidaràs mai.